

PRESSITEADE nr 162/24

Luxembourg, 4. oktoober 2024

Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-406/22 | Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky

Varjupaigapoliitika: kolmanda riigi tunnistamine turvaliseks päritoluriigiks peab ulatuma kogu selle territooriumile

Liikmesriigi kohus, kes kontrollib sellise haldusotsuse seaduslikkust, millega jäetakse rahvusvahelise kaitse taotlus rahuldamata, peab tõstatama küsimuse liidu selliste õigusnormide rikkumisest, mis puudutavad kolmanda riigi tunnistamist turvaliseks päritoluriigiks

Euroopa Kohus täpsustas, millistel tingimustel saab liikmesriik tunnistada kolmanda riigi turvaliseks päritoluriigiks vastavalt direktiivile, mis käsitleb rahvusvahelise kaitse seisundi menetluse ühiseid nõudeid¹. Ta leidis, et asjaolu, et kolmas riik rikub EIÕKst tulenevaid kohustusi, ei välista selle riigi tunnistamist turvaliseks päritoluriigiks. Liikmesriikide ametiasutused peavad siiski hindama, kas kohustuste peatamise õiguse rakendamise tingimused võivad seda tunnistamist kahtluse alla seada. Ühtlasi leidis Euroopa Kohus, et liidu õigusega on vastuolus, kui liikmesriik tunnistab kolmanda riigi turvaliseks päritoluriigiks üksnes selle territooriumi ühe osaga seoses. Lisaks peab liikmesriigi kohus, kelle ülesandeks on kontrollida rahvusvahelist kaitset puudutava haldusotsuse seaduslikkust, tema poolt läbi viidava täieliku läbivaatamise raames tõstatama omal algatusel selliste liidu õigusnormide rikkumise, mis puudutavad turvaliseks päritoluriigiks tunnistamist.

Moldova kodanik CV esitas 2022. aastal Tšehhi Vabariigis rahvusvahelise kaitse taotluse. Oma taotluse põhjenduseks viitas CV sellele, et Moldovas ähvardasid teda isikud, kes olid teda varem rünnanud, ja et politseil ei olnud õnnestunud neid isikuid tuvastada. Ta märkis samuti, et ta ei soovi oma päritolupiirkonda naasta Venemaa sissetungi tõttu Ukrainasse.

Tšehhi ametiasutused jätsid selle taotluse rahuldamata, võttes arvesse eeskätt asjaolu, et Moldova – välja arvatud Transnistria – oli tunnistatud turvaliseks päritoluriigiks. CV ei suutnud aga tõendada, et see tunnistamine tema konkreetses juhtumis ei kehti.

CV esitas oma taotluse rahuldamata jätmise peale kaebuse Brno maakonnohtule (Tšehhi Vabariik) ning see kohus esitas Euroopa Kohtule mitu küsimust selle kohta, kuidas tõlgendada direktiivi, mis käsitleb rahvusvahelise kaitse menetluse ühiseid nõudeid.

Euroopa Kohus märkis esmalt, et **pelgalt asjaolu, et kolmas riik viitab õigusele peatada² Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis (EIÕK) sätestatud kohustuste täitmine, ei tähenda, et see riik ei vasta enam nendele kriteeriumidele, mis võimaldaksid tunnistada selle turvaliseks päritoluriigiks**. Nimelt ei võimalda avaldus, et seda peatamisõigust kasutatakse, iseenesest järeldada, et peatamise meetmeid on ka tegelikult võetud või mis on nende meetmete laad ja ulatus. Siiski peab peatamisõigusele viitamine viima selleni, et liikmesriigi pädevad asutused hindavad, kas selle rakendamise tingimused võivad kahtluse alla seada viidatud tunnistamist.

Seejärel otsustas Euroopa Kohus, et liidu õigus ei võimalda hetkel liikmesriikidel tunnistada vaid ühte osa kõnealuse kolmanda riigi territooriumist turvaliseks päritoluriigiks. Nimelt **peavad kriteeriumid, mis võimaldavad kolmanda**

riigi tunnistamist turvaliseks päritoluriigiks, olema täidetud kogu selle territooriumil.

Lõpuks märkis Euroopa Kohus, et **liikmesriigi kohus**, kellele on esitatud kaebus otsuse peale, millega jäetakse rahuldamata sellise taotleja rahvusvahelise kaitse taotlus, kes on pärit kolmandast riigist, mis on tunnustatud turvaliseks päritoluriigiks, **peab omal algatusel tõstatama selle, et on rikutud sellist tunnistamist käsitlevaid liidu õigusnorme**. Järelikult peab Brno maakonnakohus talle esitatud kaebust läbi vaadates võtma arvesse asjaolu, et Moldova on peatanud EIÕKst tulenevad kohustused, ning seda, et Tšehhi Vabariik eiras tingimust, et kolmanda riigi tunnistamine turvaliseks päritoluriigiks peab ulatuma kogu selle territooriumile.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teiste liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst ja kokkuvõte](#), juhul kui see koostatakse, on CURIA veebisaidil alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)“ kaudu ☎(+32) 2 2964106

Hoiame ühendust!

¹ [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/32/EL](#) rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta.

² EIÕK artikli 15 kohaselt võivad liikmesriigid sõja ajal või muus hädaolukorras, mis ohustab rahva eluvõimet, võtta meetmeid, millega ta peatab teatud selle konventsiooniga võetud kohustuste täitmise. Selle õiguse teostamisele kehtivad teatud tingimused ning seda kontrollib Euroopa Inimõiguste Kohus. Moldova teatas 25. veebruaril 2022, et ta rakendab energiakriisi tõttu EIÕK artiklit 15. See riik otsustas 28. aprillil 2022, et Venemaa sissetungi tõttu Ukrainasse pikendab ta viidatud õigust kohustused peatada.